

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 450 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oara 12 fl. a treia
oara 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Societățile cooperative și intelectualii noștri dela sate.

Intr'un articol din săptămâna trecută am schițat rolul bun ce-l pot avea și trebuie să-l aibă băncile noastre pe acții, — cari în mare reprezintă pe intelectualii noștri dela orașe — la întruparea societăților cooperative românești. Tot atunci am insistat asupra însemnătății primordiale a propagandei în sinul țărânimii noastre pentru societățile cooperative. Dar fiindcă propaganda aceasta puținii noștri tineri cu pregătirile necesare, nu ar putea-o face direct, e foarte firesc să căutăm, cari elemente ar fi mai potrivite de mijlocitoare între specialiștii în ale societăților cooperative și între țărâtime. Elementele acestea evident, oricât s'ar părea că vrem să le îngrădăm umerii cu sarcini din ce în ce tot mai grele, nu pot fi decât tot ceice singuri reprezintă mult — puțină noastră organizație culturală și politică: intelectualii noștri dela sate, preoții și învățătorii. Fără pregătirea, fără înțelegerea, fără câștigarea cu trup cu suflet a preoțimii și învățătorimii noastre pentru acțiunea cooperativă, orice efect e prea trecător, și prin urmare și orice muncă e zădărnice și orice jertfă fără înțeles.

Pregătirea generațiilor următoare de preoți și învățători pentru acest nou ram de luptă economică și culturală se va putea face cu ușurință, și nădăduim, că se va și face în seminarii și preparandii. Dacă mai ales în acestea din urmă controla statului nu va permite lămurirea deplină în cadrul oficios al lecțiilor, instrucția, în direcția aceasta, se va putea face prin conferințe sistematice, împărțire de broșuri ș. a.

Dar fiindcă chestia societăților cooperative nu mai e dintre acelea a căror realizare ar putea fi amânată măcar cu o singură generație, în primul rând va trebui câștigată pentru acțiunea cooperativă chiar *generația actuală* de preoți și învățători.

Cu ocazia sinoadelor protopopești, a adunărilor învățătorești, precum și a despărțămintelor Asociațiunii se vor ținea de cătră specialiști conferințe, cari să arete toate foloasele ce rezultă din societățile cooperative, cum trebuie câștigat poporul pentru mișcarea cooperativă; se vor prezenta și lămuri proiecte de statute, se vor da îndrumări cu privire la înființarea și conducerea cooperativelor ș. a. Dar în sinoadele, adunările amintite nu se va putea lămuri deplin însemnătatea și mijloacele acțiunii cooperative, așa că la asigurarea reușitei acestei acțiuni, ar contribui nespuse de mult ținerea de cursuri, — în centrele diecezelor românești și și în alte centre, — pentru preoți și învățători pe timp de 1—2 săptămâni.

Un astfel de curs pentru învățători s'a început astăzi în 10 l. c. la Blaj, cu lecții din literatura română, istorie și fizică. Pe anul viitor, ori și mai curând, s'ar putea ținea cursuri din economie, tratând chiar chestia cooperativelor. De asemenea ajută mult o propagandă vie și conștie prin ziare, reviste, publicarea de broșuri ș. a. dar acestea fără propaganda cu graiul viu, ca la toate lucrurile ce trebuie realizate, nu pot avea altă misiune, decât să atragă atențiunea asupra acestei acțiuni, să pregătească propaganda imediată și cu graiul viu; iar după ce aceasta s'a făcut, după ce cu preoții și învățătorii câștigați pentru acțiunea cooperativă s'a și început realizarea, menirea propagandei în

seris va fi să lămurească și mai mult amănuntele, să dea îndrumări continue de administrație, să arete inovațiile folositoare, să slăbească efectul eventualelor cărtiri și piedeci puse de dușmanii cooperației, așa că în curând după întruparea de societăți cooperative se va simți trebuința și a unui organ de publicitate special cooperativ.

În liniamente generale aceste sunt mijloacele cu ajutorul cărora s'ar putea câștiga pentru acțiunea cooperativă, încetul pe încetul, întreagă preoțimea și învățătorimea noastră, în ordine cronologică: atragerea atenției prin articole și conferințe, cursurile cooperative pentru intelectualii dela sate — aceasta e partea esențială — și apoi păstrarea interesului pentru cooperație prin articole și broșuri.

Câștigarea reală a intelectualilor dela sate pentru acțiunea cooperativă e echivalentă cu biruința întregii acțiuni. Pentru aceea am convingerea, că în consfătuirea cooperativă, ce se va ținea Duminecă în 14 l. c. la Sibiu, se va cumpăni deplin însemnătatea acestui adevăr și aderenții sinceri ai acțiunii cooperative nu se vor lăsa înfricați, chiar și dacă ar simți că unele cercuri economice — cum de altfel nu ne vine să credem — nu ar fi deplin de acord privitor la singurul scop ce-l pot avea societățile cooperative: să îmbunătățească starea materială a țărânimii noastre, bine știind, că fără aceasta îmbunătățire a situației lor, ori câte adunări populare s'ar ținea, ori cât de frumoase vorbiri le-am adresa țăranilor, nici-când nu vom reprezenta acea forță, care nu așteaptă milă dela nimeni, ei se impune ca putere, chiar în urma frii lucrurilor.

Episcopul Vasile Baron de Erdélyi.

(Continuare).

A rămas să publicăm acum memorabilul discurs rostit de fericitul Episcop Erdélyi la instalarea Mitropolitului Șolăuțiu.

Dictio

In Solemni Installatione Excellmi Dni Alexandri Sterca Șolăuțiu de Kerpenyes Archiepiscopi et Metropolitanæ Albae Iuliensis seu A. Carolinensis etc. etc. Ad Solium Archiepiscopale et Metropolitanum in Cathedrali Ecclesia Balasfalvensis per Basilium Erdélyi Eppum G. Cath. MVaradinensem habita die 16/28 Oct. 1855.

Eminența Voastră

Inalt Prea Sfințe Părinte Cardinal-Presbiter al Sfintei Biserici Romane, Arhiepiscop și Pronunciu Apostolic!

Excelența Voastră

Inalt Prea Sfințe Domnule Arhiepiscop și Metropolitan

Prea Milostivi Părinți!

In toate vremile așa a fost precum e și astăzi lanțul veșnic schimbător al întâmplărilor omenești, că după zile bune au urmat zile rele și iar după nor vine senin, după jale bucurie.

Cartea neamurilor, analele diferitelor cetăți și împărății precum și pietrele de pomenire așezate, ca să coboare vestea până la cei mai îndepărtați urmași, ne-o spune prea bine aceasta.

Așa a fost și soarta neamului nostru. Și poporul nostru de proveniență romană încă dela începutul desfacerii sale de trunchiul latin, atât ce privește viața lui socială și politică cât și religioasă, a trecut prin multe involburări istorice, precum mărturisesc cei ce cu multă pricepere ne-au desgroptat trecutul.

Ce a îndurat acest popor din cele din-

tâi zile, decând se pomenește pe aceste locuri, până azi, ar fi prea peste putință să vă desfășur și sila s-ar impune graiului meu întru desvălirea atâtor sbuciumări și apoi nici acest loc și nici acest prilej nu mă îngăduie să o fac aceasta.

Intrucât însă ar contribui la învederarea unor părți din această cuvântare fie-mi iertat, să relev în aceasta preafericită zi din viața mea, câteva momente din trecutul neamului românesc.

Nici un pricepător al istoriei nu mai pune azi la îndoială faptul, că acest popor își trage originea și ființa din gloriosul popor roman.

Mărturie ne sunt într'alții istoriografii Eutropius și Dionysios Crassus, cari zic: „Impăratul Traian ingenunchind pe Decabal, regele Dacilor și văzând, că țara aceasta în urma multelor răboaie, e pustie cu desăvârșire, pentru împopularea acestei mari provincii, a adus din tot cuprinsul imperiului roman mulțime de oameni, ca să fie cine să lucreze pământul și să întemeieze cetăți.”

Și cumcă locuitorii de azi ai Daciei lui Traian, cari trăiesc aproape de două mii de ani pe pământul acesta și țin cu mândrie, că ei sunt Români, zic, că acest popor coboară dreptul din coloniștii aduși de Traian cam prin anul 105 d. H. aceasta, pe lângă nenumărate dovezi produse de scriitorii trecutului nostru, ni-o mai spune și limba lui, ce derivă din limba latină populară, aceasta ni-o spun moravurile, obiceiurile, portul și caracterul lui.

Ce privește viața socială și politică a poporului nostru, la început vreme îndelungată a stat sub Domni pământeni aleși. Cum însă aceștia trăiau în învrăjpire și răboaie nelncetată, de-o parte între sine înșiși, iar

de altă parte cu neamuri străine și în urmă cu Turcii, ale căror săgeți s'au resfrânt mai întâi de pe pepturile noastre, Domniile române dela gura Dunării, slăbite și istovite de atâta vărsare de sânge, au trebuit să ingenuncheze în fața puterilor potrivnice. Desbărați de primejdia Semilunei, cei de dincoșo din jugul Turcilor ajunseră sub cela al Rușilor, iar noi, ceștia din Transilvania și Ungaria, după multe zile grele și amare, în sfârșit am ajuns cu vrerea Tatălui, sub aripile ocrotitoare ale vulturului austriac.

Considerând apoi viața religioasă și bisericească a poporului român, istoriografii, atât cei bisericești, cât și cei lumești, de-o potrivă mărturisesc pe temeiul unor dovezi incontestabile, că strămoșii noștri, deja înainte de ce ar fi părăsit Roma și pământul italian, dacă chiar nu toți, dar mare parte din ei au fost creștini, primind învățătura lui Hristos dela însuși și apostoli Petru și Paul, cei dintâi vestitori ai evangheliei lui Hristos în Roma, sau dela ucenicii acestora. Această credință nu numai că a fost adusă de coloniștii romani în Dacia, locul unde aveau să facă începutul unei vieți nouă, ci a fost propovăduită de dâșii și celorlalți soldați, cari încă nu ajunseseră la cunoștința adevărului. Tot strămoșii noștri, veniți din Roma, au răspândit învățăturile creștinești și printre neamurile învecinate, lipsite încă de lumina credinței lui Hristos, cum au fost Bulgarii. Și am cuvântul să mărturisesc cu toată tăria convingerii mele, că străbunii noștri încă prin veacul al IV. au fost toți creștini și în năstrușnicele persecuțiuni din aceste vremuri, mulți dintre dâșii s'au învrednicit de cununa nevestezită a martirilor pentru legea creștină, cum scris aflăm aceasta la Pontificele roman, Inocențiu al III, în scrierile lui Fleury și în cele ale altora.

(Va urma.)

FOIȚA.

La râul Vavilonului.

„Și râul Vavilonului se scurge
Incet... incet în farmecul de sară
„Ș-atâta viață peste lumea ntreagă
„Și-atâtea visuri dragi de primăvară!...
Doar sufletul și lira noastră tace
Un dor ne sapă-n inimele mute
Sionul drag, copilul fără mamă
Ne vine-n gând... și vremile trecute...”

„Și plâng copiii-ți... Lirele ncordate
Incep să sune-n farmecul de sară
Copii perduți... fără altar în lume
Fără noroc și fără nici o țară...
Străinii vreau din suflet să le smulgă
Și cea din urmă sfântă bogăție:
Iubirea ta... dar dansa n'o să moară
Din peptul nostru... nu... o vecinicie...”

Căci s'au jurat rapsozii toți de-a rândul
Să moară pentru tine drag Sion
Mai ai o zi și sceptrul tău s'a frânge
Ca trestia nemernic Vavilon...
Ucide-ne, căci zările purta-vor
Cântarea noastră sfântă și curată

Și-aceeaș ură, ce ne bate-n suflet
Și zărilor în pept o să le bată!...

Căci n'ai avut nici suflet... nici credință
Și nici iubire caldă pentru noi,
Tu nu ne-ai șters o lacrimă măcar
Din gene, 'n vremi de jale și nevoi
Tu n'ai avut un zimbet plin de milă
Urechii, s'auzi de plângerile noastre
Căci tu râdeai când de durerea noastră
Se tânguiau chiar zările albastre...”

...Târziu se stâng și flăcările sării
Și noaptea varsă pace peste toate
Orașul doarme dus... se-nalță luna
De după culmi în visuri legănate
Și râul Vavilonului se scurge
Mișcându-și lin a apelor comoară
E-atâta farmec peste lumea ntreagă
Și-atâtea visuri dragi de primăvară

„Mărită va fi pururea lumina
Acelui ceas, ce-ți va zdrobi domnia
Pe Vavilon când și-a svârli vesmântul
Eterna moarte... Moartea și pustia...
Și mâinile cari-ți vor frânge gâtul
Lea săruta un neam ce-a plâns o viață
Ce cruntă va fi respălătirea noastră
Atunci... atunci în sfânta Dimineată.

Ovidiu Hulea.

Maria își ia rămas bun.

de cont. Ana de Krane.

(Continuare și fine).

Ah, abia trecu din nou prin inima ei de mamă. Obosită se lăsă pe pat, zăcând de jumătate culcată, de jumătate șezând, deoarece membrele trupului îi slăbiseră foarte de oboseala și iritația drumului.

Ioan dădu puțin la o parte perdeaua dela ușe și privi cu grijă înlăuntru, căci urechea lui ageră auzi oftatul Mariei. Deoarece însă Maria nu se uită la el, se retrase îgrăș îndărăt, zicând către muierile, cari așteptau afară:

— Maica preacurată vorbește cu Dumnezeu. Lăsați-o să fie singură și veniți mai târziu.

Muierile se plecară în semn de salutare, depuseră daniile, ce le aduseseră și ieșiră în vârful degetelor, ca să nu conturbe pe Preacurata. Iar Ioan își răzîmă capul în mâni și se adânci în cugete aici, în locul, în care a trăit atât de mult învățătorul și prietinel său dumnezeesc.

Se inseră. Ultimele raze ale soarelui își trimeteau sulitele lor aurite prin zăbrelele ferestrii în întunerecul tăcut din odaia sfântă. De afară se auzia glasul din fluier al păstorilor, behăitul și ropotul turmelor, ce se întorceau dela pășune.

Un cuvânt către învățătorii români pensionați din Ungaria. *Stimați colegi!* Fiecare dintre noi, cari astăzi suntem trecuți la penziune, unii mai de mult, alții mai de curând, bine ne aducem aminte, de multele greutăți, cu cari am avut a ne lupta în viața noastră de învățători pe când eram în activitate și mai ales ne reamintim de salariile cu cari era răsplătită munca noastră omoritoare de suflet.

Salarele noastre, n'au fost salare, de cari puteam fi vrednici după munca, ce prestam, ci numai niște simbrințe mici și neregulate. De asemenea sunt minimale și sumele ce le câpătăm după trecerea la pensie.

După legile de penziune de atunci se înțelege. Dar acum, când fondul de penziune a crescut și crește mereu, trebuie să crească și pe sama noastră a tuturor. Și pentru noi ar trebui să se facă îmbunătățiri, măcar acum, la anii bătrânețelor, când după munca istovitoare din trecut nu mai suntem în stare să ocupăm alte slujbe pentru a ne putea susține în mod onest.

Au doar pentru noi nu s'a scumpit traiul vieții? câpătăm doară mai ieftin ca alți muritori ceea ce voim a ne procura?

Pentru ce dar n'am fi îndreptățiți și noi să ne ridicăm glasul, cum fac alți cetățeni din Țara noastră, cum fac chiar colegi de ai noștri de altă naționalitate? Numai noi stăm cu mâinile în sân și așteptăm să ne vină de-a gata.

Că ne vom înțelege în mod cinstit și noi, conformându-ne legilor, nu vom jigni pe nimeni.

Și așa pentru noi nu face nimeni, dacă nu vom face noi.

Nu invidiem pe colegii în activitate, că sunt mai bine salarizați, ci dorim din suflet, ca și mai bine să fie răsplătiți pentru greaua muncă ce prestau, dar pentru ce să nu fim

și noi, cari am muncit vreme îndelungată pe terenul instrucției, rebonificați mai cinstit din al nostru?

Să avem o penzie mai cinstită, să ni-se facă unele favoruri și pentru călătoria pe tren ș. a.

Dacă DVoastră, St. colegi pensionați, aflați de bune și îndreptările aceste deziderate, — vă rog, să binevoiți, a vă declara pe această cale, și în urmă aflând o modalitate potrivită, cu bună chibzuire, să înaintăm și noi în corpore, un memoriu la Înaltul Ministru de culte și instrucțiune publică, rugându-l stăruitor, ca să ne amelioreze și penzia noastră.

Și așa făcând să nu credeți, că doar am fi comis o transgresiune în contra cuiva. Tăcând și suferind, nu ne vom face vrednici de ceea ce și nouă ne compete.

Să cerem, căci și Sf. Scriptură zice: „Cere și vei căpăta, bate și ți-se va deschide”.

Vă rog, așadar, să vă pronunțați în chestia aceasta, prin organul „Foaia Scolastică”, și prin alte ziare ale noastre.

Celelalte gazete ale noastre sunt rugate a reproduce acest articol, în interesul învățătorilor pensionați.

(Foaia scol. nr. 7 a. e.) **Toma Simu**
inv. penz. în Csufud—Ciufud.

Pentru orientarea celor interesați, dăm și noi următoarele lămuriri în chestie.

Causa învățătorilor pensionați după sistemul vechiu, a devenit actuală încă sub ministrul Apponyi, care într-o vorbire a sa, a promis, că va elabora un proiect de lege menit a ridica cu sume însemnate pensiunile învățătorilor bătrâni, a văduvelor și a orfanilor acelora.

După calculul lui ar fi fost lipsă 600,000 cor. pe cari să le supoarte actualul fond de

penziune învățătoresc. Suma aceasta însă li-s'au părut celor dela administrația fondului prea mare și în calculii lor n'au aflat cu ce și de unde să o acopere (?) și așa după căderea guvernului a rămas toată afacerea moartă.

Actualul ministru Zichy a promis de asemenea că va studia din nou chestia pensiunilor vechi învățătoresci și la timpul său va regula afacerea, care nu mai poate dăinui în forma asta — dar până acum n'a făcut nimic. În schimb ministrul de finanțe Lukács László, a promis, că va reforma bugetul tuturor pensiunilor, dar până acum n'a realizat-o.

Din partea noastră noastră deci numai indemnă putem pe bătrânii noștri, ca să se intereseze cu tot dinadinsul de situația insuportabilă în care se află și să întrebuinteze mijloacele potrivite, ca să li-se facă și lor traiul posibil în împrejurările schimbate de azi. Mai ales, că pe cei mai mulți dintre ei i-au trimis illo tempore pe titlul că ei nu posed bine limba maghiară cu nimica toată în pensie. Fie că vor presenta ministrului un memorandum în chestie, fie că prin o deputațiune vor afla de bine a cere și ei din fondul acela, la care contribuie învățătorii și bisericile noastre cu sume considerabile, noi credem, că nici în minister nu se vor mai ascunde dinaintea unor cereri atât de drepte și echitabile.

Corespondințe.

Sinoade protopopești.

Tr. Gurgeu.

Deși procesul de maghiarizare să continue în țara întreagă cu mare râvnă și multă șiretenie mai ales de pe timpul făi-

Ca copil și Isus mergea câte odată cu turma la pășune.

— Eu sunt păstorul cel bun și cunosc ale mele și mă cunosc ale mele — a zis el mai târziu...

Maica preacurată își ridică mâinile, ca să vorbească în spirit cu el, cu acela, pe care nu peste mult are să-l revadă. Dar deodată contrastul dintre trecut, prezente și viitor îi copleși simțurile cu atâta putere, încât tăcu numai decât spăriată. Pe ei n'are să-l mai vadă în figura-i simplă, omenească, ci în gloria-i deplină, ca pe Unul născut al Tatălui.

Acum se cutremură biruită de strălucirea gloriei și măriei acesteia. O, de, ar fi tot copilul ei, așa cum l'a cunoscut ea, când îi servia ei, mamei sale și când cu cea mai sfântă iubire, ce-a cunoscut-o cândva pământul, o lăsa și pe ea să-i servească lui.

Întreaga-i ființă omenească se cutremură înaintea măiestrii dumnezeiești... Deodată o apucă un dor după mângăiere omenească, cu ajutorul căreia să învingă neliniștea, ce o cuprinsese.

În elipa aceasta o rază răsleată de soare căzu pe un obiect în îngherul chibiei, așa că acela scripi deodată și Maria involuntar privi într'acolo. Era un ferestru învechit cu mănunchiul ros, răzimat de perete lângă uneltele lui Isus; un ferestru simplu de lemnar. Maria îl recunoscuse și știa bine al cui a fost.

Raza soarelui însă, care lumină ferestruul, pâlî și perî ca o slugă credincioasă, ce-și îndeplini slujba și în locul ei în întunerecul din ungher se ivi figura ca de umbră a unui bărbat, care privea blând și prietinos la Maria, ca și cum ar voi să zică:

— Pentru ce ești îngrijată? Fii cu încredere numai, toate vor fi bune și frumoase!

Bărbatul nu era tinăr, nici frumos, dar avea ceva cu mult mai prețios decât acestea: era însăși bunătatea, onestitatea și sinceritatea intrupată. Spatele îi erau gârbovite de poverile, ce le-au purtat, mâinile îi erau scorturoase de lucrul greu, cu care a trebuit să-și câștige pâinea de toate zilele,

iar pe frunte-i gândurile vieții își săpară brazdele lor adânci. Ochii însă îi erau de limpezimea isvorului și nevinovăția copiilor și Maica lui Dumnezeu își adânci în ei ochii ei adumbriți tainic, în cari strălucea lumina măririi viitoare — începuse a zîmbi și neliniștea, ce-o cuprinsese mai înainte, pieri ca și o umbră.

— Credinciosul meu Iosif, — zise șoptind — vii ca să mă revezi aici, în locuința cea veche?... și vrei să-mi spui, că nu am de ce fi îngrijorată, căci acela, pe care l-am purtat în brațele mele, e în stare să-i deie mamei sale atâta putere, ca să poată suporta fără scăpărare de ochi strălucirea dumnezeieței lui. Aceasta ai voit să-mi spui?

Zimbetul ei se reoglindi pe trăsurile vedeniei, care deveni mai lămurită, ca și cum raza iubirii iar împrumuta viață. Și Maria continuă:

— Îți mulțămesc, că ai venit, credinciosul meu! Aici în locul acesta unde tu ai lucrat atâta pentru mine, îți mulțămesc pentru toate înainte de ce ne-am revedea în cer

Deposit

de fabricate de linoleu.

LEOPOLD HAAS în Cluj, piața
Mátyáskirály Nr. 11.

Își recomandă următoarele mărfuri: Linoleu veritabil de plută pentru tapetarea păreților; tapete fugative pentru prânzitor; fețe de masă din pânză cerată; ștofe de obdus sofe (otomane); dantele pentru credenț; șurțe de pânză cerată pentru copii și dame. Articlii de gumă, sposite de așternut, cotce, păpuși, piepteni, pâlări de piele, șapci (chipie), călcaie de gumă, pantofi, ghete de gimnastică, galoși șcl. în asortiment foarte mare. —

Adresa e de moment. — Cereți Preț-curent. (41) 6—26

mosului Tisza bătrânul, totuși înainte de asta numai cu'n an, cine ar fi putut crede, ca pentru idea de stat să fie aseruite și o parte înșămnată a parohiilor române gr-cat. Și dacă aceasta faimă preadureroasă a produs la toți ai noștri un resens atât de profund e ușor de înțeles și rostul deprimării generale ce se observă în clerul unit și cu deosebire la cel din parohiile designate a trece la înființarea episcopiei dela Hajdu—Dorog.

Intre aceștia să numără și preoții din Săcuime, printre cari locul prim îl ocupă cei din protopopiatul Giurgeu.

La sinodul protopopesc de primăvară ținut în Gyergyoszentmiklós la 27 Martie a. e. chestia înființării episcopiei gr-cat. maghiare, a fost punctul de forță din programul ședinței.

La terminul amintit, după ce s'a perfecut mărturisirea preoților, celebrarea liturghiei, preasfințitelor, și s'a ținut esortatiunea foarte potrivită a preotului Vasláb, a urmat ședința sinodală în casele parohial-protopopești.

Șeful districtual imediat după deschiderea ședinței, cetește esposeul despre istoricul și starea în carea se găesc astăzi parohiile din protopopiat.

Seamnul protopopiatului în 1750 a fost parohia Sepisz, de unde și-a împrumutat și numirea, la 1815 însă a fost mutat la Gyergyoszentmiklós, unde — mai târziu luând numirea de Giurgeu, — a rămas și stă până azi. —

Se îndreptă voind să se ridice de pe pat, dar era așa de sdrobotă, încât aceasta numai cu greu voia să-i succedă. Vedenia însă se strecură lângă ea și îi tutinse mâna spre razim așa că Maria se putu scula cu ușorință, ca să meargă la locul unde ferestrăul era răzimat de perete. Acolo Maica dumnezească se plecă și sărută unealta simplă.

— Fii binecuvântat, precum binecuvântată a fost mâna care te-a folosit, ca să ne câștige pâinea de toate zilele mie și fiului meu — zise.

Ferestrăul începu să lucească într'o lumină slabă, ca și cum sărutul femeii sfinte ar fi vrăjit din nou raza de mai înainte pe el. Spiritul lui Iosif o conduse îndărăt la pat, apoi își desfăcu brațele în semn de salutare și peri.

Inima Mariei se umplu din nou de bucurie, încredere și speranță înviorătoare, ca și în presara Crăciunului...

În ziua următoare, după ce odihna îi reîmprospătă puterile, Maica lui Dumnezeu întovărășită de Ioan își luă rămas bun pentru totdeauna dela Nazaret. Creștinii îi petrecură până departe, afară din oraș și le cerură binecuvântarea înainte de despărțire. Apoi remaseră multă vreme privind în urma Maicei lui Isus, cum mergea spre Ierusalim, ca acolo, în locul acela sfânt să se pregătească pentru drumul, ce avea să-l facă nu peste mult spre patria cerească.

Trad. de Vasile Dancu și Sabin Anca teologi.

După ce în 1869 a ars biserica română gr-cat. din Gyergyoszentmiklós, din care cauză cei mai de seamă credincioși gr-cat. au defecționat, și după ce în 1871 șcaunul protopopesc a fost permutat interimal la Varviz, parohia aceasta era considerată aproape perdută:

Abia în 1900 succede a se zidi biserica nouă de piatră și în 1905 casă parohială-protopopescă corăspunzătoare, la a căror edificare au contribuit mulți credincioși de ai noștrii precum și parohiile din district.

Nici nu a succes bine a restaura acesta parohie și acum să o și perdem, fiind și Gyergyoszentmiklósul suscept în condica parohiilor visate a trece la Hajdu—Dorog.

Protopopiatul astăzi constă din 15 parohii, 41 filii cu 22,037 suflete române gr-cat. și 12 școli cu 13 învățători.

Dela edarea Șematismului din 1911 încoace schimbării nu au întervenit, decât că la Tulgheș a fost denumit și introdus Gregoriu Nistor parohul din Bozias, iar parohul din Bicaz Vasile Moldovan a trecut la Blaj ca capelan.

Salarele docentale sunt sistemisate conform legii, școlile provăzute cu recuzitele de învățământ în mare parte, pentru a căror procurare s'a aplacidat din fondul cultural 2900 cor.

Sa constatat din nou insuficiența școlilor confesionali. Din cei peste 4000 obligați de școală, abia a patra parte frecventează școala confesională. Fiind parohiile resfirate prin mușți și văi pe teritorii de mai mulți km. pătrați, pe lângă toate sfârțările, din cauza mizeriei, școlile nu s'au putut desvolta după cum s'ar fi așteptat.

Ar mai fi lipsă de cel puțin 15 școli nouă, pentru a căror edificare și susținere pe lângă neînșamnatul concurs ce l-ar mai putea oferi credincioșii, nu ar ajunge nici chiar toate interesele fondului cultural arhidiececan, punând șasul că s'ar putea face așa ceva.

Trista realitate a adus apoi cu sine zidirea școlilor de stat, cari se sporesc ca ciupercile prin cele văi și crânguri de munte.

Combinând acum efectul școlilor de stat — edificate câte 3—4 într'o singură parohie, în care 99.5 procente a locuitorilor sunt curat români gr-cat, și față de cari operează o singură școală confesională cu'n singur învățător, — cu curentul puternic săcuesc din acest protopopiat, la cari mai adaugând și roadele ce le va da episcopia gr-cat. maghiară, zic combinându-le toate aceste, se poate spune cu siguranță, că românilor din săcuime nu le prea suride viitorul. Astăzi se mai găesc încă locuri virgine, pe unde limba, portul și obiceiurile strămoșești au fost curate.

Ce va fi în viitor, mai ales dacă să va înființa episcopia maghiară după cum s'a plănuț, în care cas. la primul moment pierdem deja 7289 suflete, va să zică a treia parte din totalitatea credincioșilor români gr-cat. din Giurgeu? Și deodată cu ei să

vor pierde și averile bisericelor, înțeleg fundațiunile pii, realitățile și superedificatele, pentru a căror acuinare atâta preoți și-au jertfit pe lângă anii cei mai frumoși ai vieții și o bună parte din avutul lor privat. Și dacă odată se va deschide prăpastia va înghiți inesorabil și restul, căci zilnic ni se dă prilej a auzi repețindu-se în nenumărate forme memorabilele cuvinte „Ceterum censeo, Chartaginem esse delendam“.

În fața acestei situații se propune și sinodul decide:

1) A exprima Excelenței Sale cele mai profunde mulțumite pentru pașii întreprinși întru delăturarea primejdiei;

2) A rămânea întru toate solidari sub ori ce împrejurări și a nu părăsi gloriosul loc, decât sub presiunea forței;

3) Să se predice și catehizeze regulat în fie care parohie;

4) Să se deie tot sprijinul material și moral ziarului „Unirea“, fiind apărătorul cel mai devotat și intransigent a drepturilor biserice române unite cu Roma.

Restul punctelor din program și anume eiectarea taxelor la fondul deficienților și exactorat, revidierea și publicarea fondului cultului tractual precum și reînprospătarea unor ordinațiuni de caracter administrativ, au fost pertractate în cea mai bună armonie.

La finea ședinței preotul din Bilbor a prezentat memoriul bienaliștilor pentru înbunătățirea salarului.

Sinodul nesimțindu-se competent a-l pertracta în merit, să decide, ca după ce va fi subscris de toți bienaliștii din protopopiat, să fie susținut prin presidiu Preaveneratului Ordinariat, amăsurat celor cuprinse în titlul II. cap. 2 § 2 din Conciliul provincial III.

Designându-se pentru ținerea sinodului mixt protopopesc de toamnă parohia Dămuc, după alegerea comisiei verificatoare ședința se ridică, iar frații reținuți — după obicei — la masa ospitală a șefului.

usa.

Tractul Indol.

Preoții tractului Indol, și-au ținut sinodul de primăvară în Iara la 27/III-912.

Au luat parte toți preoții afară de unul, și mai mulți dascăli.

La oarele 8 s'a cetit molitva, apoi au urmat mărturisirile. Terminându-se mărturisirile sa celebrat sf. Liturgie primind cu toții sf. Cuminecătura.

Părintele din Lița Nicolae Vescan, a ținut o scurtă dar mult cuprinzătoare conținere despre sf. Cuminecătura, mănecând din cuvintele: „Iar în mijlocul vostru stă, acela pe carele voi nu-l știți.“

După liturgie s'a ținut sinodul protopopesc.

Protopopul Ioan Bucur, arătând starea tristă și deplorabilă a biserice noastre prin faptul când s'ar înființa o Episcopie gr-cat. maghiară.

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(45) 5-44

Mare asortiment de vestminte bărbătești,
de juni și de fete.

Catalog se trimite gratuit și franeat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

Indeamnă cu toată inima pe preoți săi să se reage neîncetat, să progreseze în virtuți și să alipească cu trup cu suflet de biserică și de arhiepiscop. Apoi deschide sinodul.

Înainte de a începe pertractările sinodali, sinodul hotărăște să se trimită telegramme de alipire și firească supunere înalt preștitului Metropolit Victor, pentru energia ținută și apărare a sf. noastre biserici, urându-i ca bunul Dumnezeu să-i lungească frul vieții.

Apoi ilustrații Sale Episcopului Radu care deși nu era deplin sănătos, totuși n'a pregetat a-și lua bățul pastoral în mână, inima în dinți memoriul protestării în buzunar, și plângerea unui neam în suflet; a se duce departe peste țări și mări la leagănul neamului nostru, la Roma să spună fericitului părinte, capului văzut a sfintei biserici năpasta ce ar veni peste poporul român unit cu Roma decumva s'ar concede înființarea Episcopiei amintite.

Se mai trimite o telegramă de felicitare și aderență fraților dela Arad cari în timpurile cele mai critice au încheiat pacea cea dorită de toată suflarea română. Cer dela Dumnezeu ca să sigileze pacea cu sigilul durabilității.

Apoi au urmat desbaterile sinodali dintre cari remarc următoarele: S'a hotărât înființarea unei „reuniuni de înmormântare tractuală” spre scopul acesta s'a alege o comisie de cinci membrii: Racovițan, Corcheș, Veacan, Marcu, Pop, pentru studierea reuniunii, ca pe sinodul de Taină să se poată face propunere concretă. —

S'a înaintat memorandumul fraților bienali pentru sistemizarea salariului lor, care s'a primit și subscris spre a se trimite înalteilor foruri spre ulterioară urmare.

Nu pot trece cu vederea propunerea On. Emil Marcu, cu privire la înființarea unei „reuniuni de temperanță tractuali.”

E adevărat că propunerea nu s'a primit din motivul că punctele aduse de părintele Marcu nu au fost tocmai potrivite pentru preoțime.

S'a luat însă hotărârea aceea, ca reuniunea de temperanță să va ținea și mai departe tot așa după cum s'a mai ținut și în trecut de unii preoți fără de a mai subscrie legământul propus de Grația Sa.

S'a mai hotărât ca sinodul de primăvară să fie împreunat cu misiuni sacre.

Terminându-se pretactările sinodali protopopul încheie sinodul cu cuvintele: la revedere poimâne la misiuni sacre în Petrid și la toamnă la sinod în Hășmaș.

Longin Corcheș.

Biblioteca populară a „Asociațiunei”.

Între fapăturile pe cari „Asociațiunea” le săvârșește pentru cultura poporului român, „biblioteca populară” este una dintre cele mai ducătoare la scop.

Prin editarea și răspândirea acestei biblioteci, în masele largi ale poporului român, numărul membrilor ajutători, s'au înmulțit în mod îmbucurător. Și, în viitor, prin dezvoltarea gustului de citit, indulcindu-se și țărani nostri din roadele acestor foculari dătătorii de lumină, se vor deda și ei a sprijini „Asociațiunea” cu mai multă căldură. În felul acesta, numărul membrilor ajutători se va înmulți din an în an tot mai mult.

Deplina isbândă a acestei cauze, atrînd în mare parte dela conducătorii naturali ai poporului. Precum în trecut, așa și în viitor, preoții, învățătorii și cealalți fruntași, credem că vor fi totdeauna la înălțimea chemării lor. Îndemnând poporul să sprijinească „Asociațiunea”.

Din motive neatârnată de redacțiunea „bibliotei populare” nr. 12 și 13 din a. c. s'au expedit cu o întârziere oarecare. Întârzierea aceasta neprevăzută, nu trebuie însă să descurajeze pe nimeni. În viitor se va zădărnici ca expeditarea să se facă cât mai regulat și la timp și nici un membru nu va rămâne păgubit.

Când scriem aceste rânduri, aproape 8000 de membri ajutători au deja două cărți și anume: nr. 12, pe Ianuarie, cu frumoasa povestire al lui *Ercule*, care a săvârșit cele douăsprezece fapte mari. Povestirea aceasta e scrisă din istoria Grecilor, de P. Ispirescu. Ea ne arată o mulțime de credințe păgâne, dar totodată, putem scoate din ea, multe și frumoase învățături pentru viața noastră mult cercată.

Cartea nr. 13, *Cum să trăim*, e scrisă de dl Dr. A. Dobrescu. Cartea acesta este un adevărat mărgăritar de mare preț pentru țărani nostri români. Ea n'ar trebui să lipsească din nici o casă românească. E scrisă pe înțelesul tuturor, cu multă cunoștință de cauză și cu adevărată iubire pentru țărânul român. Ea ne spune, *ce să mâncăm, cum să pregătim mâncările în zile de dulce și în zile de post*. Ne vorbește despre primejdia *beuturilor spirituoase* și ne spune cum să ne ferim de această otrăvă. Urmați-le, iubiților cetitori, căci bun și sfânt lucru veți îndeplini pentru bunăstarea și fericirea neamului nostru românesc.

Domnii colectanți, cari n'au înapoiat încă listele de abonament, sunt rugați a le trimite la biroul „Asociațiunei” cât mai în grabă pentruca să se poată face expeditarea cărților apărute, precum și Nr. 14, care încă a eșit de sub tipar.

Noutăți.

Sfintele sărbători ale Învierii Domnului au fost prăznuite și în anul acesta cu solemnitatea îndatinată. Escelenția Sa Preasf. nostru Metropolit a pontificat sf. Liturgie de Joi, sfințind Mirul trebuitor peste an. Seara a început citirea celor 12 sf. Evanghelii dela Patimi. Vineri seara a făcut îngroparea. Dumineca dim. la 5 ore a celebrat învierea Domnului, la 9 a pontificat sf. Liturgie și a predicat, de asemenea a pontificat și inseratul. La amândouă aceste sf. Slujbe s'a citit Evangelia în 7 limbi. La 1 oră a dat masă preoțimei gremiale. Luni a pontificat sf. Liturgie la biserica parohială. Cu toate slujbele aceste obositoare, sănătatea Escelenției Sale a preabunului nostru Părinte, n'a fost turburată de loc. Dumnezeu l'a întărit spre a le face toate spre mărirea Lui.

Din arhidieceză. Până la 20 crt. n. e de a se ocupa postul de cantor-învățător în Bardoș (distr. Mureș), în Filipișul-mare, (distr. Reghin), în Oroiuul-săcuieș și Balintfalău (distr. Mureș) apoi în Feisa (distr. Prie) și Șinca-veche (Vicariat).

Din diecesa de Orade. Ilustr. Sa P. S. episcopul Demetriu al Orăzii la începutul săptămânii mari s'a reîntors acasă din Abazia, iar Joi a conferit ordurile mici și în ziua Paștilor și cele mari la 16 clerici ruteni, aparținători diecezei de Ungvár, a cărei episcop e bolnav, iar scaunul episcopesc de Eperjes e încă vacant.

Sfințire de biserică. Curatorul bisericii române gr. cat. din Spring, districtul protopopesc al Sebeșului, invită cu toată cinstea la „*Binecuvântarea bisericii noi*” care se va săvârși în *Dumineca Tomii la 14 Aprilie st. n. a. c.*, la 9 ore a. m. prin delegatul înaltpreasfinției Sale Exellentissimiului domn Metropolit dr. Victor Mihályi de Apșa, Maionor. protopop districtual Eugen Pop Păcurariu. La orele 12^{1/2} se va servi un prânz comun pe lângă prețul de tachâm 3 coroane. Stimații oaspeți, cari voesc să participe la acest prânz comun sunt rugați să se însinue Onor. d. Petru Cordea, paroh în Spring posta Koncza nesmintit până Mercuri în 10 Aprilie n. a. c.

Logodnă. Septimia E. Pop (Mihalt) și Victor Aaron (Gurarâului) fidanțați.

— Silviu Popa cler. abs. și Mărioara Dora fidanțați.

Pentru fondul ziaristilor români. Din prilejul sinoadelor eparhiale ale bisericii ortodoxe de aci, se vor ținea la reședințele episcopesci conferențe publice, în beneficiul acestei fundațiuni. Celor-ce țin la înaintarea ziaristicii române, au bun prilej de a contribui la augmentarea fondului acestuia.

„Albina”, din Sibiu a hotărât în adunarea generală dela 23 Martie să-și ridice capitalul social dela 3 la 6 milioane cor. Terminul pentru optare e ziua de 15 Iunie a. c. Pentru vechii acționari prețul unei acții s'a statorit în 200 cor. și 10 cor. spese de emisiune.

LUNA BIOSCOP își continuă reprezentățiunile sale cinematografice. — Azi va fi un program foarte variat și frumos.

Numai singur curatul adevăr, întemeiat pe spusa bărbaților experți, e în stare să aducă dovezi mai pe sus de orice laudă de sine. Dl Dr. *Neugebauer* din Viena ne scrie astfel: „Elsafluidul Dtale a fost recomandat din parte amicală unui moșneag de 83 ani, care suferia în arterioscleroză, ca prin acela să-și întărească slăbiciunea musculară a picioarelor sale. Și într'adevăr, frecările cu fluidul acela i-au făcut bine și domnul respectiv a declarat, că acum e în stare să umble cu mult mai bine”. Dl Dr. *R. Schmidt* din Pitten (Austria de jos) scrie astfel: „Cu ambele preparate — Elsa ale Dtale, în deosebi cu Fluidul-Elsa am ajuns la rezultate strălucite și până acum le-am recomandat la mulți”. Din fluidul-Elsa al lui Feller 12 sticle mici, 6 duble, sau 2 sticle deosebite, costă franco 5 Cor. și se pot căpăta la apotecariul Engen V. Feller în Stubicza, Centrale Nr. 122 (Comit. Zăgráb), unde se găsesc.

Posta Redacțiunii.

Mai multora. Bucățile literari cari n'au încăput în numărul de Paști, pe care din motive neaparținătoare de noi, a trebuit să-l scoțem mai mic, de cum am fi dorit, se vor publica succesive. —

I. P. Numirea s'a generalizat prea tare, decât să o putem șterge cu un articol cu ascuțit. De altcum nu strică nimărui. —

Dr. A. I. Ne pare rău, dar am declarat, că nu mai publicăm aceiaș corespondință, căci a apărut deja și un alt ziar, cu acelaș text. —

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii”.

de Dela Bistriță.

(Continuare).

CAPITOLUL XI.

Intr'un târziu de noapte, după multă și veselă petrecere la Curtea Visternicului Șoiftuzu, boerii mulcomiți poate și amețiți de vinurile de Drăgășani și Odobesti, se retrăgeau tot unul câte unul.

Chiar Măria Sa dădu poruncă Comisului Iliascu să pună caii la rădvanul domnesc. Vodă avea de când să însotească pe Ruxanda și Ilinca până la Curte, în rădvanul domnesc. În clipa, în care Măria Sa și jupănițele își luară „noapte bună” dela logodnici și dela Visternic, tresări în întreaga mulțime, ce mai rămase, un fior de dulce înviorare. Alăutele și cobzele, cimpoaiele și surlele, cavalele și triștile îngănuu lin și mângâios un cântec vesel.

Afară se auzi un zurut surd de rădvan și tropotele cailor, ce se apropiau spre scările Curții, se lămureau tot mai mult...

Dochița ajută Ruxandei să se îmbrobocească, iar Radu își trase pe umeri contășul cu ajutorința Iincăi. Cu toții eșiră afară pe prispă. Pe cer, sus în adâncul zărilor limpezi, Craiu-nou inșeila nouri subțirei cu fire de aur.

În liniștea nopții, pe undele vântului, veneau din îndepărtări, prelungile sunete de corn ale străjerilor de pândă. În neclintirea amezului de noapte se deslușea și freamătul lin al brazilor din coări. Prin largul Curții forfoteau copii de casă, chiuind din când în când de bucurie, de răsunau văile și munții.

— Noapte bună Dochițo, rămâi sănătoasă.

— Noapte bună Ruxando, mergi sănătoasă. Sărutări de mână din parte-mi la mama Despina.

La despărțire, ea două pretine scumpe, se sărutară cu cea mai dulce infocare, luându-și rămas bun pentru mult amar de vreme.

Vodă, după-ce își luă noapte bună dela toți, scobori scările ajutând jupănițelor să se urce în rădvanul domnesc.

Dochița zărind pe Ruxanda la dreapta Măriei Sale, zimbi și îi rosti cu glas șagalaic:

— Apei ști că nu-ți șade rău alături de Măria Sa?

În aceste cuvinte, pline de două înțelesuri, se ascundea taina întregului viitor al tinerilor îndrăgiți.

Ruxanda zâmbea cu o răpitoare dulceață și muștrând a lene cu degetul arătător, pe Dochița, spuse:

— Dar nici Măriei Sale nu-i șade rău alături de mine.

Opt călăreți treceau înaintea rădvanului iar alți opt remaseră înapoi. Comisul dădu bicu armăsarilor, cari porniră încet la trap. Parcă în aceeași clipă detunau focurile de salve, descărcate de călărașii de dinapoi lui Vodă. Impușcăturile urmate de chiuăte ascuțite și lungi, zguduiau întinderile cu puternica lor bubuire. La poarta curții se adunaseră dancierii, cari așteptau cu neastâmpăr trecerea rădvanului domnesc. Ba și flacăii

și fetișcanele se înghesueau spre poartă, să strige Măriei Sale așa cum îi învățase hazliul stolnic Pantelimon.

— Acu băeți, striga bulibașa Țiganilor — cari pe loc strigau, cât îi ținea gura:

— Se trăească Măria Sa, ura-a-a-a...

Și domnița Măriei Sale, ura-a-a-a răneau după danci holtei dela curtea Visternicului, pe când comisul le arunca un pumn de sorocoveți.

Caii sprinteni și fugarnici tăiau văzduhul în sbor și pe neștiute duseră rădvanul în preajma curții domnești.

— Radule, — grăi Ruxanda înainte de intrarea rădvanului în curte, — fii bun și du-ne acasă. E târziu, în zori plecăm, n'avem dor de petrecere.

— D'apoi cum, se vă culcați fiămânde? Aceasta ar mai fi una, reluă Vodă.

— Dar nu de alta, dar ce va clempani Stana? Are să ne țină de rău. Nu faci bine Radule, că nu ne ascuți! Vorbi domnița cu un fel de supărare.

— Mai bine am face, de nu ne-am mai uita la gura ei, adaogă jupănița Ilinca.

Rădvanul se oprise la scările curții domnești, călăreții din două părți se resfirară în șiruri drepte, spre semn de salut ostășesc.

Străjerul curții sună de trei-ori din corn, punând argătimea pe picioare. Radu sări sprinten din rădvan și ajută mai întâiu jupăniței Ilinca, apoi Ruxandei să se scoboare din rădvan. Pe ibovnica lui trebui s'o cuprindă în brațe și s'o strângă cu foc la piept, de vreme-ce îl dojeni puțin înrumentă domnița:

— Nu poți fi cumintel?

În odăile curții se făcu lumină. La intrare Vodă întrebă pe arnăutul dela ușe:

Fost'a cineva la curte în vremea lipsei mele?

— Să trăiți, Măria Voastră, a fost o jupăniță, care întrebăse, unde ar fi duse jupănițele Ruxanda și Ilinca.

— Și tu ce i-ai grăit?

— I-am grăit, — trăiți Măria Voastră, că despre asta n'am știință.

Tustrei intrară în curte.

— Vezi, Ilinco, a fost, — Stana, — vorbi Ruxanda fricoasă.

— Văd și eu... gura ei e adevărat blăstăm și urgie pe capul nostru, — sfârși Ilinca.

— Pune masa, Axinte, — răcni Vodă cu un fel de mânie cătră băetul de casă, gata la orice poruncă.

— Să trăiți, Măria Voastră, masa-i gata, bătrâna Zamfira pe loc aduce cina.

— Dar stolnicul Panate, unde naiba-i?

— Apoi s'a culcat... doarme.

— Să doarmă somnul de vici!

Axinte îi trase contășul de pre umerii cu euca și netezindu-și coarneau negre de păr Radu intră în calemul domnesc. Ilinca se așeză trudită pe un jălt, precând Ruxanda rămase privind icoana părintelui său, de fericită pomenire. Neagoe Basarabul.

— Nu te țin minte, tătucă — grăi în sine, — n'avui fericirea să te mângâi cu dulcea vorbă „tată” și tu să mă alminți și să mă dezmierzi pe genuchii tăi... Tu mi-ai lăsat mititele, noi nu te mai ținem minte! Aceste curți clădite de mâna ta au ajuns să le stăpânească străinii!

O lacrimă se strecură în taină pe obraji copilei — o lacrimă de induișare pe urma

risipei și prefacerii vremurilor frumoase din trecutul Băsarăbeștilor.

Bătrâna Zamfira intră cu tacămurile, iar după dansa venea și Axinte purtând un urciur cu vin vechiu din Dealu-Mare. Zamfira harnică întinsa masa boeriască și rosti celor de față:

— Poftim la masă, Măriilor voastre. Dupăce tustrei cu fața spre ungherul odăii, spre soare-răsare, unde anina icoana Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, își făcură semnul mântuitoarei cruci, se puseră la masă.

— Poftă bune, cuconițelor, li dorea Radu.

— Poftă bună și Măriei Tale.

În tăcere tustrei sorbeau din ciorba de pui de găină. Ruxanda, care nu bătea de loc cu lucruri ce nu-i cad pe gustul ei delicat sorbi întregul talger, spre marea bucurie a lui Radu.

— Îți priește ciorba, Cuconițo?

— Tare mult, Cuconașule, halal de cine-a făcut-o.

Ilinca zâmbi cu dulceață, grăind:

— Apoi Zamfira are gust...

— La atata se pricepe și dansa — îngăuă Vodă, — dar să îmbucăm și din cea friptură de găină ori de costiță de miel, — cum vă place, fără șfială, ca acasă,

— Mai Axinte, tu să-mi faci pe stolnicul în ea-seară, mai înțeles?

— Înțeles, Măria Ta — și pe loc băiatul desfunda urciurul, pritocind prin păhare buunăta de vin.

— Ia'n luați, cuconițelor mele și câte un păharel de vin — e vin de anțert din Dealu-Mare.

Apoi Radu ridicând paharul de vin auriu, ivosi în sănătatea domnițelor:

— Să auzim de bine! La mulți ani cu noroe și sănătate!

— Să dea Dumnezeu — răspuseră amândouă jupănițele, ciocnindu-și păharele și deșartând numai o puțintime de vin.

Ușa se deschide și Zamfira căra alte tacămuri cu niște sarmăluțe, pe când Axinte schimba talgerile. Lui Radu îi creștia inima, când vedea pe Ruxanda, cu ce poftă mânâncă, lăsând la o parte mofturile de fată mare. După o clipă de tăcere ochii îndrăgostiților se întâlniră și fără să știe pricina, începură a zâmbi.

— Dece răzi, Ruxando? o întrebă Radu. Ea dădu numai din cap și rămase zimbând și mai dulce.

— Numai să m'o deochi, Măria Ta, îi vorbi în șagă jupănița Ilinca.

— Dă, e vina mea de-i așa de dragă și mândră?

— Ș'ai pus ochii într'adevăr pe Ruxanda? Zi drept Măria Ta!

În odăie intră bătrâna Zamfira cu'n teanc de plăcinte calde. Axinte iar prilocea vinul prin păharele goale. De data asta bătrâna nu-și putea vinde marfa, plăcintele rămaseră neatinsse pe masă, ci numai vinul mai găsi muștereu de treabă în Vodă.

— Dar răspunde-mi la întrebare, Măria Ta, ți-i dragă Ruxanda?

— Ei taci cu vorba asta, — reluă domnița, ea și când n'ar fi vrut să îngăduie lui Radu de a-și dăstăinui tainele inimii. Vodă fără înconjur zise verde și fățiș Iincăi:

— Da, mi-i dragă Ruxanda, o iubesc și o vreau de domniță.

(Va urma.)

DIZMAS.

De Cont. Ana de Crane.

(Continuare și fine).

Așa numai acela vorbește și se cugetă, care e mai mult decât toți ceilalți. Acela, care suferă de bună voie, care se jertfește bucuros pentru poporul său: acela, împărăția cărnii nu e de pe lumea aceasta, ci e zidită pe puterea vecinică a credinței împăcate cu orânduielele lui lui Dumnezeu! Cât de mică și ce de deplorabilă e pofta de răsunare a oamenilor și idea ce și-o formează ei despre mărire față de mărirea aceasta! Aceste se risipesc în vânt înaintea ei, ca și un nouiraș de negură înaintea măiestrii muntelui Hermon, strălucirea cărnii întrece chiar și mărirea Libanului falnic.

Tălharul restignit se cutremură, ar voi să întrebe:

— Doamne, ce să fac, ca să ajung în împărăția ta?

Dar numai decât își aduce aminte, că de acum nu mai poate face nimica, căci peste câteva oare pentru el s'au sfârșit toate. Își pleacă capul cu întristare... Într'adevăr așa de rău să-ți stea treaba Dizmas? Într'adevăr nu mai poți face nimic, ca să devii anul lui Dumnezeu? Să fi trecut toate, nerămându-ți nici o scăpare?

De cea parte acum se mișcă și celalalt făcător de rele. Vuietul poporului l'a desmetecit. Dă un răcnet animalic, deoarece ce îl cuprind durerile înfiorătoare ale cunoștinței de sine, care începe să se trezească. Cu fața schimonosită și cu buzele spumegând începe niște sadămi și înjurături sălbătice, ura i-se îndreaptă în contra celui-ce suferă liniștit pe crucea vecină, care nu-i poate ajuta cu toate că până acum pe atâția i-a ajutat.

— De ești tu Hristos, măntuește-te pe tine și pe noi! — răcnește tălharul înjurând și blăstămând pe Isus și pe sine însuși, până-ce glasul i-se perde într'un horcăit răgușit.

Isus nu răspunde nimic nici la injurăturile aceste. Dizmas însă se îndreaptă cu sfârșitul celei din urmă puteri. E silit să se oprească de vre-o câteva-ori în vorbire, își deschide și închide cu greu buzele arse de sete, apoi începe a bâlbâi cu limba grea, care abia poate pronunța vorbele:

— Nici tu nu te temi... de Dumnezeu... că într'u aceeași osândă ești?

Celalalt îi răspunde ceva. Că ce, nu aude, desigur nu ceva măgulitor; el însă continuă mai departe cu vocea slăbită, dar curajos:

— Și noi cu dreptul; că cele vrednice de faptele noastre le primim; iară acesta nici un rău nu a făcut.

Ochii bolnavi, însângerați ai Mântuitorului privesc cu atâta iubire și preținie la tălharul pocăit, care acum obosindu-se cu totul tace, dar privirea lui vorbește mai departe:

— Eu am meritat să sufer toate aceste și încă de o mie de ori mai mult. Eu sum îndestulit; pedeapsa mea e dreaptă, eu o primesc și așa primi-o dacă ar fi cu mult mai grea. Acum nu mai pot face altceva, ca se mă curățesc de păcate. Primeasc bucuros chin și suferință, sete arzătoare și părăsire, sudori de moarte și agonie. Aceste să-mi fie răsplata bine meritată... iar dacă va sosi sfârșitul, când călăii între risetele bajocori-toare ale privitorilor îmi vor zdrobi fluierile

piecioarelor, ca să pier mișelește ca o fiară chinută de moarte, eu mă voi bucura, deoarece-ce am dobândit, ce am meritat. Nu-s vrednic de altceva și jertfele mele pot vedea, că le dau satisfacția aceasta unică, care le-o mai pot da.

Tălharul, care și-a ispășit păcatele prin credință și pocăință, cu o încredere și sinceritate nespuse privește la Mântuitorul, care nu l'a părăsit în suferințele-i amare și cu o sfortare, ce întrece ori-ce putere omenească mai zice:

— Amintește-mă Doamne, când vei veni într'u împărăția ta!

Nu poate vorbi mai departe, limba nu mai vrea să i-se supună, durerile înfiorătoare, ce-i trec prin tot trupul, îi iau respiraarea. Iar arhireul omenimei îi răspunde:

— Adevăr zic ție: încă azi vei fi cu mine în raiu!

Încă azi! Fericit ești Dizmas, că ai dobândit iertare; ce mai dorești? Fața lui schimonosită, de o paloare mortală se luminează deodată și pe buze i-se ivește un zimbet, ca și zimbetul unui copil, care s'a temut singur în întunec și pe care acum îl agrăește mamă-sa:

Dă ce tremuri? Sust aici, lângă tine, te duc acasă!

Tălharul își ațintește privirea stinsă la Mântuitorul, care și pleacă capul înjos fără ca să-și mai întoarcă fața dela el. Amorteala morții străbate tot mai tare membrele sleite ale tălharului.

Dizmas e fericit! Dizmas nu mai vede numai pe acela, la care singur e de lipsă se privească. Aude din nou ceva murmur, ceva zgomet în, dar acesta nu-i vuietul turbat al poporului, ci îi șoptul unui riu cristalin, ce curge acolo sus, în raiu... Greșelile îi sunt iertate și-a ispășit toate păcatele și faptele rele. Jertfele sale în somn de împăcare îi întind mâinile, mamă-sa cu o bucurie nespuse își desface brațele, ca să-l stringă la piept, iar Mântuitorul său îl conduce în livezile cerești. Astfel tălharul, care a aflat iertare rămâne într'o pace fericită. Spiritele chinuitoare ale iadului, cari voesc să-l muncească, fug departe și îngerii așteaptă după sufletul lui.

Ostașii se miră, că tălharul zimbete așa de fericit și nu zice nici un cuvânt, când loviturile de buzdugan îi curmă și ultima suflare de viață. Așa ceva n'au mai văzut niciodată.

— Par'car fi un mire, ce se gată de nuntă! — zic cu mirare.

Tradusă de: Vasile Dancu și Sabin Anca, teologi.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

O vișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj și costă 60 fl. plus 10 fl. porto.

Maica Sofia, nr. 749. Un interesant roman, datorit penei d-lui Theodorian Carada. Este romanul unei fete tinere, care după-ce trece prin Sacré-Coeur își sfârșește zilele călugăriță la Agapia. Romanul conține memoriile Speranței Diaconovici, ajunsă Maica

Sofia și memoriile aceste se cetese cu interes și cu plăcere. Tipul Maicii Sofiei este destul de simpatic și cetitorul rămâne înduioșat de soarta acestei femei în care sentimentul binelui nu a fost niciodată distrus, dar care nu a avut destulă putere să biruie anumite ispite. Maica Sofia, nu este un roman cu cheie. Autorul, un bun cunoscător al vieții clerice, a cules de ici-colo și a format niște tipuri cari vor rămâne, pentru-că sunt reale și bine reproduse. În romanul de care ne ocupăm pe lângă desorierea vieții monacale, găsim în câteva pagini icoane din timpul rezelului independenței și a vieții politice provinciale, cari dau scrierii o variație și înălțură monotonia unui roman călugăresc.

Prețul 30 bani. De vânzare la toate librăriile din țară.

Adevărata bogăție, sau Împăratul printre săteni, poveste de Ioan Agărbiceanu, cu chipuri de Florea Mureșan și cu portretul autorului Cluj, 1912. Prețul 20 fileri.

Minunata poveste publicată în numărul 9 al „Soliei Satelor” și scrisă de povestitorul nostru iubit Ioan Agărbiceanu, a plăcut așa de mult încât mulți cetitori și-au împărtășit aceasta plăcere în cele mai calde cuvinte. Acum frumoasa poveste s'a tipărit și în cărticică, ca sătenii noștri și toți iubitorii de cetire să o poată avea ușor și în o formă plăcută. O carte, care va face cinste ori-cărei case românești. Foarte potrivită pentru școlari, ca premiu din prilejul esamenelor, de aceea se recomandă în atențiunea învățătorilor, directorilor de școale și a iubitorilor de învățătură. Se poate cere dela redacția „Soliei Satelor” din Cluj, cum și dela ori-care librărie românească. La comande mai mari se dă rabatul obicinuit librarilor.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat

Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.

(88) 51—104 (Központi városháza mellett).

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 150 fl.

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobâlna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion

altoi de vie americană,

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru vin și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atăcată de peronosporă, altoii sunt desvoltați la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită *franco și gratis* catalogul despre altoi de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii

Proprietarii de vii să se adreseze cu încredere deplină la (19) 28-45

Administrația „Domeniului din Bobâlna“

Bâolna u. p. Szászváros.

A apărut: *Elemi Népiskola Ertesítő könyve* — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porte
Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**,
directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile: Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

(1) 15-52.

Români replantați viale cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

Altoi de vie!

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

trei (3) milioane.

Școlile noastre de altoi n-au fost atăcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețuri și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 45-7

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! aprijiniți firmele românești și numai astfel vă veți binecumi!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peorale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apadute.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910

Capitalul asigurat pe viață achitat	K. 5.008.540-78
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	4.884.801-12
Fonduri de întemeiere și de rezervă	119.889.992- 11.026.266- 2.428.817-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 35-7